

Тесленко О. С., Самошкіна Л. М.
viceja@i.ua; liubov.samoshkina@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАСНОЇ ВАГІТНОСТІ У ЖІНОК 2 ТА 3 ТРИМЕСТРУ

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

Одним зі значимих і суб'єктивно важливих етапів у житті кожної жінки є період вагітності, який сьогодні сприймається не лише як специфічний фізіологічний процес, але й екзистенційна проблема, що обумовлює трансформацію самосвідомості жінки, ставлення її до світу та інших людей. Якісні зміни відбуваються з жінкою упродовж всієї вагітності на фізіологічному, гормональному, емоційному, когнітивному, соціальному рівнях її особистості й призводять до отримання нової ідентичності, перебування самосвідомості та опанування нової соціальної ролі.

Численні теоретичні та практичні дослідження глибинно-психологічних аспектів вагітності, особливостей її переживання як фактора впливу на розвиток особистості матері й дитини були проведені представниками зарубіжної та вітчизняної психології. Вивчення психологічного стану жінок під час виношування дитини (В.І. Брутман, Г.Я. Варга, М.С. Радіонова, Г.Г.Філіпова, І.Ю. Хамитова та ін.) дозволяє припустити, що у вагітності є власна, властива їй динаміка загострення і послаблення наявних у жінки проблем. З моменту усвідомлення і внутрішнього прийняття себе вагітною у жінки з'являється суперечливе ставлення до вагітності. Дослідники відмічають, що в цей час спостерігаються характерні швидкі зміни настрою і відродження колишніх тривог, афекти, в яких одночасно присутні радість, оптимізм, надія і насторожене очікування, страх, печаль. Тож гіпотезою даного дослідження виступало припущення, що існують відмінності у ставленні до власної вагітності та самосприйняття себе та своєї дитини у жінок 2 та 3 триместру вагітності.

Методику дослідження склали: «Тест ставлень вагітних» І. В. Добрякова та проективна методика «Я і моя дитина» Г. Г. Філіпової. У дослідженні взяли участь 51 вагітна жінка, з яких 25 знаходяться на 2 триместрі та 26 – на 3 триместрі вагітності.

Результати емпіричного дослідження свідчать про те, що для жінок 2 триместру вагітності більш характерним є оптимальний ($\bar{x}=11,28$) тип ставлення до власної вагітності, тобто жінки відповідально ставляться до власної вагітності, продовжують вести активний спосіб життя, але й виконують всі рекомендації щодо їх «цікавого» стану. Також, у порівнянні із жінками 3 триместру вагітності, для жінок 2 триместру характерними є гіпогестогнозичний ($\bar{x}=8,2$) та депресивний ($\bar{x}=7,2$) типи ставлення до власної вагітності. Дослідники, зокрема Г. Г. Філіпова, С.Ю. Мещерякова та ін., зазначають, що відчуття себе вагітною приходить до жінки з першими поштовхами дитини, які відбуваються на 18-20 тижні, тож можна

припустити, що декілька безвідповідальне ставлення до власної вагітності характерно для жінок саме 2 триместру і пов'язане з недостатнім усвідомленням їх нового стану. Депресивний тип ставлення до власної вагітності у 2 триместрі можна пояснити недостатній готовністю жінки до змін, що відбуваються з її тілом, а також з первинним усвідомленням своєї нової ролі.

Для жінок 3 триместру вагітності, за результатами дослідження, з однаковою мірою характерними є ейфоричний ($\bar{x}=12,15$) та тривожний ($\bar{x}=12,08$) типи ставлення до власної вагітності, що, на нашу думку, є цілком закономірним. Так, з одного боку жінка в повній мірі усвідомлює та приймає свою вагітність, відчуває нове життя та постійні поштовхи дитини, що зумовлює виникнення підвищеного позитивного емоційного стану. А з іншого, з'являється тривога перед майбутніми пологами та новим життям після них.

Аналіз малюнків жінок 2 та 3 триместрів вагітності в цілому підтверджують попередні результати дослідження. Тож, для жінок 2 триместру вагітності найбільш характерними є адекватний (44% жінок) або ейфоричний (36% жінок) стиль сприйняття себе та своєї дитини, а самі малюнки містять переважну більшість яскравих кольорів та чітко промальовані «деталі» вагітності. Для 3 триместру вагітності, поряд з достатньо проявленим ейфоричним стилем сприйняття себе та своєї дитини (27% жінок), більш характерним стає тривожний стиль (54% жінок). На малюнках переважної більшості жінок зображені сцени пологів, домінують темні кольори, багато заштрихованих елементів.

Таким чином, результати дослідження свідчать про те, що:

- 1) Для жінок 2 триместру більш характерним є оптимальний тип, а також є прояви гіпогестогнозичного та депресивного типів ставлення до власної вагітності; для жінок 3 триместру – ейфоричний та тривожний типи ставлення до власної вагітності.
- 2) Поряд зі збереженням ейфоричного стилю сприйняття себе та своєї дитини на 3 триместрі вагітності жінки стають більш тривожними.

Розуміння цих даних під час психологічного супроводу вагітних має значення для збереження їх психологічного здоров'я і суб'єктивного благополуччя.

Література:

1. Васильченко О. М. Репродуктивна ідентичність у структурі Я-концепції осіб студентського віку [Електронний ресурс] / О. М. Васильченко // Теоретичні і прикладні проблеми психології: збірник наукових праць. – 2012. – № 2. – С. 82–89. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/tipp/2012_2/82-89.pdf
2. Пономарева Е. В. Психологические особенности формирования образа материнства в онтогенезе / Е. В. Пономарева // Историческая и социально-образовательная мысль. – 2013. – № 2 (18). – С 161-164.
3. Филиппова Г. Г. Психология материнства: Учебное пособие. – М., Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 240 с.